

mini przewodnik

free

+ współrzędne gps

po!skaniezwykla
masa miejsc godnych uwagi

Trasa wycieczki: Poznajemy okolice Gorzowa cz.1

czas trwania: 4 godziny, typ: samochodowa, liczba miejsc: 8, stopień
trudności: bardzo łatwa

wydrukuj i zabierz na wycieczkę!

Opis wycieczki

Podgorzowskie miejscowości potrafią zaoferować wiele ciekawostek, czasami naprawdę zaskakujących. Spektakularnych zabytków może nieco tu mniej, ale taka już jest specyfika ziem, zwanych kiedyś „odzyskanymi”. Wiele pięknych dworców i pałaców po prostu zniszczono. Kościoły, podczas przystosowywania ich do obrządku katolickiego, bywały znacznie zmieniane. Tym razem zapraszam do zwykłych, popegeerowskich wiosek, ale gwarantuję, że się nie zawiedziecie.

Wycieczkę rozpoczniemy od Bogdańca. Wprawdzie tutejszy szachulcowy kościół (XVIII w.) całkowicie zatracił swój urok po tym, jak go w latach 70. obmurowano, ale wieś dysponuje prawdziwym rarytasem. Jest nim zabytkowy młyn, będący filią gorzowskiego muzeum. Imponująca jest szczególnie zgromadzona w nim kolekcja różnorodnych młynków. Wyjątkowo urokliwa okolica jest idealnym miejscem do spacerów. Mamy tu bramy wejściowe do aż trzech bogdanieckich rezerwatów przyrody i dodatkowo rozpoczyna się ścieżka nordic walkingu.

Jedziemy wzdłuż meandrującej Bogdanki do Stanowic. Po drodze mijamy stary cmentarz ewangelicki. W Stanowicach mamy do obejrzenia XVIII w. kościół i dość dobrze zachowany pałac. Ten ostatni niestety tylko z daleka, najlepiej ze stopni kościoła. Następna wioska to Lubno. Tutaj warto obejrzeć malowniczą ruinę bajkowego niegdyś pałacyku, który - można powiedzieć - dopadła sprawiedliwość dziejowa, ponieważ jego właściciele mocno sympatyzowali z Hitlerem. W pobliskim lasku można pokusić się na odnalezienie rodzowego cmentarzyka. W Lubnie jest też ciekawy kościół, przed którym rosną pomnikowe drzewa.

Kiedy, jadąc z Lubna, dotrzemy do drogi głównej na Gorzów, przecinamy ją prostopadle i przez Marwice Kolonię jedziemy do samych Marwic. Jeżeli skręcimy w prawo, również tam dojedziemy (przez Baczynę), ale proponowana przez mnie wersja trasy jest ciekawsza. Marwice Kolonia to miejsce, gdzie zobaczymy nietypowe domy i budynki gospodarcze. W samej wiosce bardzo ciekawa jest kuźnia podcieniowa i stareńki kościółek. Prawdziwa perełka – rarytas zwłaszcza dla miłośników szachownic.

Program wycieczki

Bogdaniec

Młynki we młynie

W Bogdańcu, w zabytkowym szachulcowym budynku młyna z 1826 r. mieści się Muzeum Kultury i Techniki Wiejskiej - oddział Muzeum Lubuskiego w Gorzowie Wielkopolskim.

Siedziba muzeum poniekąd zdeterminowała charakter zbiorów. Przede wszystkim są tu przedmioty służące do mielenia zbóż. Najstarsze żarna mają ok. 3 tys. lat, ale równie ciekawą atrakcją są żarna rotacyjne, które do Bogdańca przywędrowały po wojnie wraz z osadnikami z Tarnopolskiego.

Od ponad 10 lat w muzeum podziwiać można imponujący zbiór młynków do kawy. Jest to depozyt państwa Grażyny i Waldemara Wasiluków. Najstarsze młynki pochodzą z XIX w. W kolekcji znajdują się zarówno duże młynki sklepowe wprawiane w ruch kołami zamachowymi, jak też małe domowe na korbkę. Na szczególną uwagę zasługuje sporych rozmiarów młynek wyprodukowany na początku XX w. przez firmę... Peugeot.

W młynie można ponadto zobaczyć ekspozycję "Mieszkanie młynarza". W budynku gospodarczym stojącym w pobliżu zgromadzono nieużywane już narzędzia rolnicze, a w wozowni zainscenizowano kuźnię, magłę i gręplarnię. Muzeum prowadzi pokazy pieczenia chleba i ubijania masła. Zwiedzać je można codziennie oprócz poniedziałków w godz. 10.00-17.00.

52°41'20"N 15°04'15"E | na mapie:A

Stanowice

Zabytkowy kościół filialny pw. MB Królowej Polski

Stojący na wzgórzu, pośrodku wsi, kościół datowany jest na wiek XV. Zbudowano go prawdopodobnie z fundacji ówczesnych właścicieli wsi von Marwitzów. Wzniesiony

został z polnego kamienia i przebudowany w latach 1971-72 przy użyciu cegieł. Wcześniej, jeszcze w XVIII wieku, dobudowano doń szachulcową wieżę (1771) i barokową kaplicę grobową krytą czterospadowym dachem, z krzyżowym sklepieniem wewnątrz i okrągłymi oknami. Dziś mieści się w niej zakrystia. Wnętrze świątyni jest bardzo skromne. Według ustnych przekazów, żyrandol kościelny pochodzi ze znajdującego się naprzeciwko pałacu. Kościół wpisano do rejestru zabytków w roku 1963 pod nr KOK-I-645/63 i w roku 1976 pod nr 95.

52°43'16"N 15°03'01"E | na mapie:B

Stanowice

Kompleks pałacowo-parkowy

Najstarsza wzmianka o wsi pochodzi z roku 1300 i wiąże się z cystersami z Mironic. Pierwszy dwór wzniesiony został przez Marwitzów na przełomie XVII i XVIII wieku. Później należał do właścicieli wytwórni szkła butelkowego działającej w Stanowicach do 1708 roku. Obecna neorenesansowa i nieco eklektyczna forma pałacu pochodzi z lat 1870-71. Przebudowano go na zlecenie von Treichelów.

Pałac przetrwał wojnę w stanie nienaruszonym. Wyposażenie rozgrabili szabrownicy. Później umieszczono w nim biura PGR Baczyzna, na piętrze zorganizowano przedszkole, a w skrzydłach – mieszkania pracownicze. Związane to było oczywiście z pracami adaptacyjnymi. Wybudowano wówczas dodatkowe ścianki działowe, wyburzono kominek w sieni, otynkowano fasadę, dach pokryto papą. Stan taki trwał do 1976 roku. Potem obiekt został wydzierżawiony przez Zakład Utylizacji Odpadów z Gorzowa. Podobno istnieją plany jego rewaloryzacji, ale trudno to ocenić, ponieważ dostęp do pałacu jest utrudniony. Budowlę otacza mały już czytelny park przypałacowy.

Cały zespół wpisany został do rejestru zabytków w roku 1979 pod numerami 242 i 263.

52°43'17"N 15°02'53"E | na mapie:C

Lubno

Zagubiony w lesie cmentarzyk rodowy

Właściciel majątku i przepięknego, romantycznego pałacu w Lubnie, podobnie jak jego rodzina i służba, był zdeklarowanym nazistą. Nie wiadomo, jak przebiegałaby jego kariera, gdyby dożył lat II wojny. Los chciał, że w wyniku komplikacji pooperacyjnych zmarł dość młodo (37 lat). Jego o dwa lata młodsza żona nie potrafiła się z tym pogodzić (czuła się do pewnego stopnia winna jego śmierci) i następnego dnia popełniła samobójstwo. Pozostawili trójkę dzieci, które zaadoptowała siostra Celine Treichel. Po niezwykle wystawnych uroczystościach pogrzebowych ciągnięty koźmi karawan zawiózł trumny na mały rodowy cmentarzyk ulokowany w przedłużeniu jednej z alejek parku dworskiego.

Dziś samo założenie parkowe jest niezwykle trudne do odczytania. Ogrodzony żerdziami cmentarzyk znajduje się w lesie i właściwie bardzo trudno do niego dotrzeć. Podobno zwłoki zostały stamtąd zabrane, pozostały jednak trzy tablice nagrobne. Wśród nich ta należąca do Celine i Karola von Treichelów – ciekawa chociażby z tego względu, że – w nawiązaniu do pradawnych zwyczajów germańskich – daty urodzin i śmierci oznaczono na niej znakami runicznymi. Galopującą na koniu Celinę, odzianą w białe, powłóczyście szaty, podobno można spotkać w parkowych alejkach w jasną, księżycową noc.

52°44'21"N 15°02'02"E | na mapie:D

Lubno

Ostatnia ściana romantycznego zamku

Lubno to wieś o średniowiecznej metryce. Ma w swoich dziejach epizod templariuszowski, ma i cysterski. Lata międzywojenne natomiast można nazwać epizodem do pewnego stopnia nazistowskim.

Ówczesni właściciele majątku byli zagorzałymi zwolennikami Hitlera. Bywał tu Adolf, bywali różni prominenci hitlerowscy, urządzano zjazdy, parady, partyjne spotkania. Dziś z tej pięknej budowli pozostała raptem jedna malowniczo opleciona roślinnością ściana. Trudno ją odszukać w zdziczałym gąszczu podworskiego parku. Jeszcze czterdzieści lat temu ściana była o wiele bardziej imponująca. Należała do bajkowego niemal pałacyku, któremu szczęśliwie udało się przetrwać pożogę wojenną, ale lata socjalizmu nie obeszły się już z nim tak łaskawie.

Zbudowano go w latach 1865-75. Neogotycka, romantyczna budowla, przypominająca swym kształtem disneyowskie zamki, powstała z przebudowy starszego dworu (1765). Dokonano tego na zlecenie ówczesnego właściciela – von Bassewita, ojca Gerda Bernhardta Bassewita – autora znanej niemieckiej baśni o wyprawie Piotrusia na księżyc (Peterchens Mondfahrt).

Pałacyk został sprzedany rodzinie von Treichel i pozostawał w jej rękach aż do wybuchu wojny. Karol von Treichel zaprzyjaźnił się i dość szybko uległ wpływom późniejszego kanta Warszawy Ericha von dem Bach-Zalewskiego, mieszkającego wówczas w pobliskim Bogdańcu. W krótkim czasie piękny pałac stał się – rzecz można – kuźnią nazizmu, SS-mańskim gniazdem.

Później czasy się zmieniły. Pałac przeistoczył się w siedzibę PGR. Były tam biura, mieszkania, stołówka, urządzano w nim zabawy pracowników. Wreszcie nastał czas rozliczeń ze złą epoką – opuszczony w 1963 r. pałac zamienił się w ruinę (podobnie jak dziesiątki innych na dawnych Ziemiach Odzyskanych). W świetle sprawiedliwości

dziejowej spotkała go zasłużona kara, a jednak malowniczej budowli żal…

52°44'32"N 15°01'49"E | na mapie:E

Lubno

Zadbana wieś z późnoromańskim kościołem

Lubno to dawny, istniejący już w XIII w. gród. Podczas kopania studni w 1853 r. odkryto tu przypadkowo złoża węgla brunatnego. Eksploatowano go na potrzeby wsi do czasów II wojny światowej.

Na przełomie wieków XIII i XIV wzniesiono tu kościół ze starannie obrobionych, granitowych ciosów. Późniejsze przebudowy nieco go zmieniły. Do dziś zachował się - wprawdzie zamurowany - ale oryginalny, romański portal oraz trzy charakterystyczne otwory okienne w ścianie wschodniej. Są one bardzo wąskie i w czasach budowy symbolizować miały Trójcę Świętą. W pierwszej połowie XIX w. dobudowano do świątyni zakrystię (od strony północnej).

Przejęty w okresie reformacji przez protestantów kościół wrócił na łono katolicyzmu 17 marca 1946 r. Wpisany jest do rejestru zabytków pod nr KOK-I-141 (1961) i pod nr 17 (1976).

Na przedkościelnym placu rosną pomnikowe okazy dębów szypułkowych, grubszy ma obwód powyżej 527 cm. Natomiast na cmentarzu parafialnym znajduje się symboliczna mogiła pochodzącego z Lubna himalaisty Tadeusza Kudelskiego – zdobywcy Mount Everestu (1999). Niestety, "Góra gór" nie pozwoliła mu wrócić do domu. Zginął podczas zejścia.

52°44'33"N 15°01'41"E | na mapie:F

Marwice

Kuźnia podcieniowa

Pierwsza kuźnia powstała w Marwicach już w XIV wieku. Miało to niewątpliwą związek z położeniem wsi przy ruchliwym trakcie znanym jako „Via Marchionis”. To tędy m.in. przemieszczały się pod Malbork krzyżackie posiłki. Rzucający się w oczy, piękny i trochę nietypowy pośród wiejskiej zabudowy budynek możemy oglądać dziś w północnej części miejscowości. Pochodzi z pierwszej połowy XIX wieku, ale w latach 30. XX wieku przebudowano go, zachowując wsparty na belkach, trzymetrowy podcień. Kuźnia działała jeszcze w okresie międzywojennym.

52°46'24"N 15°06'35"E | na mapie:G

Marwice

Romański kościółek z szachownicą

Zbudowany ze starannie obrobionej granitowej kostki kościół jest jednym ze starszych zabytków na Ziemi Gorzowskiej. Ceglane dodatki pojawiają się tu oszczędnie

– w dekoracji szczytów i obramieniach okien. W jednej ze ścian szczytowych uważny obserwator odnajdzie charakterystyczną szachownicę. Świątynia pochodzi jeszcze z czasów przedbrandenburskich (XIII w.). Dziś jest kościołem filialnym parafii w Baczynie. Otacza ją kamienny murek i resztki poewangelickiego cmentarza w formie lapidarium.

Kościół remontowano w latach 70. ubiegłego wieku, rozbierając przy okazji resztki XVIII-wiecznej wieży (runęła sama nieco wcześniej). W skromnym, jednonawowym wnętrzu wyraźnie widoczne są półkoliste, granitowe portale pamiętające jeszcze okres budowy. Oryginalne są także okna. Płaski strop – trochę nietypowy dla tej budowli – dobudowano później, dzięki czemu (całkiem przypadkowo) uchronił przed zniszczeniem gotycką polichromię. Fakt, że zachowała się na dzisiejszym strychu, świadczy dobitnie o tym, że nawa świątyni musiała być wcześniej znacznie wyższa, a co za tym idzie – otwarta na więźbę dachową.

Fresk „Ukrzyżowanie” przypomina nieco malowidła ścienne z kościoła w Czachowie koło Cedyńi. W 2004 roku poddano go konserwacji, jednak z uwagi na miejsce, w którym się znajduje, nie jest dostępny dla turystów. Obok kościoła zachował się też dawny pomnik pierwszowojenny. Jest to duży głaz narzutowy, wykorzystany w 2003 roku jako miejsce upamiętnienia ofiar pogromu przeprowadzonego przez ukraińskich nacjonalistów w Kątach na Wołyniu. Z tamtych okolic przybyła część powojennych osadników.

52°46'32"N 15°06'44"E | [na mapie:H](#)

Zdjęcia dodane przez (w kolejności): bakhita, bakhita, bakhita, bakhita, bakhita, bakhita, bakhita

Trasa dodana przez: bakhita

Przewodnik wygenerowany w serwisie www.polskaniezwykla.pl. Wszystkie prawa zastrzeżone. Żadna część ani całość Mini przewodnika nie może być

reprodukowana ani przetwarzana w sposób elektroniczny, mechaniczny, fotograficzny i inny; nie może być użyta do innej publikacji oraz przechowywana w jakiegokolwiek bazie danych bez pisemnej zgody Administratora serwisu. Copyright © 2007 Polska Niezwykła

Wygenerowano:
poniedziałek 22 lipca 2024 17:21:41